

FJALA E KRYETARIT TË ASHAK-ut, AKADEMIK HIVZI ISLAMIT NË SEANCËN CEREMONIALE TË AKADEMISË KU U DORËZOHEN FLETËDËSHMITË ANËTARËVE TË RINJ, MË 11.01.2017

Kolege dhe kolegë të nderuar,
I nderuar Kryeministër,
Zonja dhe zotërinj,

Mirë se vini në seancën ceremoniale të Akademisë së Shkencave dhe të Arteve të Kosovës ku do t'u dorëzohen Fletëdëshmitë anëtarëve të rinj, korrespondentë dhe të rregullt të kësaj themelate!

Nuk ka dyshim se sot është një ditë e shënuar për ju anëtarë të rinj dhe anëtarë të avancuar, por edhe për Akademinë dhe gjithë shoqërinë e dijës. Deri para 4 viteve ne i drejtoheshim kolektivit tonë vetëm me kolegë dhe zotëri, pas pranimit të një femre në Akademi i drejtoheshim me kolege ose zonjë, pra në njëjës. Sot kam kënaqësinë që, falë reflektimit të seksioneve dhe Kuvendit zgjedhor, t'u drejtohem me kolege dhe kolegë - në shumës dhe zonja dhe zotërinj gjithashtu në shumës. Për herë të parë në mesin tonë i kemi 4 femra gjithsej, që përbëjnë 11% e të gjithë anëtarëve dhe 37% të të gjithë anëtarëve të rinj, të zgjedhura me kriteret shkencore dhe ligjore. Një lajm dhe një imazh i mirë për Akademinë dhe Kosovën. Kemi çka t'i raportojmë edhe Federatës së Akademive Nacionale të Evropës - ALLEA-s (All European Academies), ndonëse as akademitë evropiane nuk janë më mirë se ne.

Këto zgjedhje ishin të suksesshme: u pranuan 8 anëtarë të rinj, 3 u avancuan në anëtarë të rregullt - akademikë dhe u zgjodhën 4 anëtarë të jashtëm. Lajmi tjetër i mirë është se efektet e Ligjit për Akademinë që vëri kufirin e hyrjes në Akademi deri në moshën 65 vjeçare, janë evidente: midis kandidatëve që erdhën në mbledhjen e Kuvendit Zgjedhor dhe pastaj dhe u votuan, në tri seksione janë kandidatë të rinj me moshë të re, nën 65 vjet dhe pjesa dërmuese nën 50 vjet: 2 kandidatë i kanë nga 42 vjet, një 43, një 48, i pesti i ka 53 vjet dhe dy kandidatë të tjerë midis 62-63 vjet - këtë situatë nuk e kemi pasur më herët. Moshja mesatare para zgjedhjeve ishte rreth 73 vjet, me këta kandidatë të rinj ajo bie në afër 67 vjet. Është një përtëritje e dukshme, më e madhja në gjithë historinë e Akademisë sonë.

Zgjedhjet janë një kaptinë komplekse, e ndjeshme dhe e koklavitur si procedurë, por janë shumë demokratike. Procesin e zgjedhjeve e hapëm më 2 shtator 2016, gati 4 muaj para votimit në Kuvend, krejt në mbështetje të çdo germe të Ligjit, të Statutit dhe të Rregullores për zgjedhje. E përmbyllëm procesin me sukses, duke i respektuar rigorozisht kriteret ligjore dhe profesionale-shkencore: u bë përtëritja, u mbuluan disa fusha të pambuluara ose u forcuan disa fusha, hynë njerëz me një bagazh shkencor; u zgjodhën anëtarë të jashtëm me shumë autoritet në mjediset e tyre, qoftë anëtarë të akademive të vendeve të tyre, që kontribuuan edhe për Kosovën, qoftë anëtarë të akademive botërore, çfarë është rasti me neurokirurgun me famë botërore, prof. Mentor Petrelën, i cili në falënderimin e tij, pas njoftimit zyrtar se është zgjedhur anëtar i jashtëm i Akademisë sonë, shkroi: "Jam thellësisht i prekur nga vendimi që ju përcillni në këtë kalim vitesh. Ndjem i privilegjuar dhe pa fjalë"!

Kolege dhe kolegë, ka pasur një prurje të madhe me propozimet nga jashtë dhe më pak nga brenda. Prandaj, ju dolët nga një konkurrencë e fortë: nga 53 propozime sa arrin në Akademi, 14 prej tyre u mënjanuan për arsye ligjore dhe procedurale; mbetën 39 kandidatë, prej të cilëve në procedurat e votimit në seksione nuk kaluan 31 kandidatë. Sigurisht që brenda këtyre që ranë ka pasur që e kanë merituar të vinin në Kuvendin zgjedhor. Megjithatë, secili prej votuesve dike e preferon e dike jo, por nëse seksionet si bërthama kryesore profesionale, shkencore-hulumtuese dhe artistike e kishin vendosur se ke e preferonin, atëherë ishte tejet e natyrshme që Kuvendi t'i mbështeste propozimet e tyre. Dhe me votën e lirë, i mbështeti shumicën dërmuese prej tyre.

Ju anëtarët e rinj, do e shihni se çdo gjë nisat në Seksione: idetë për projekte, për botime shkencore e artistike, propozimet për tryeza, konferenca e simpoziume shkencore, ekspozita, koncerte, për kërkesa të ndryshme; aty nxitet, zhvillohet dhe planifikohet puna krijuese, shkencore dhe artistike. Sekretarët e seksioneve e drejtojnë Seksionin.

Punohet në tema të ndryshme sipas programeve të seksioneve dhe të organeve të tjera të Akademisë, gjithnjë në të mirë të shkencës, të objektivitetit shkencor, të kulturës dhe të zhvillimit të përgjithshëm të Kosovës. Debatit për tema të ndryshme duhet të jetë objektivi ynë. "Shkenca është gjithmonë debat dhe jo e vërtetë absolute dhe studiuesi nuk mund të pohojë se ai ka monopolin mbi të vërtetën", thotë studiuesi i njohur, anëtar i Akademisë Austriake të Shkencave dhe anëtar i jashtëm i Akademisë sonë, prof. Oliver Schmitt.

Është e vërtetë se pritjet e opinionit të gjerë nga Akademia janë të mëdha, por kjo themelatë në asnjë rast nuk mund të involvohet në debatet dhe ngjarjet e politikës së ditës, sikundër që kurrë nuk do ta ndjek modelin e Akademisë Serbe, këtë që e preferon një pjesë e mirë e opinionit tonë, të painformuar dhe të politizuar skajshmërisht. Akademia nuk është parti apo grupacion politik që të prononcohet dhe të merr qëndrime për çdo problem të ditës ose të marrë anë në luftën e paskrupullit për pushtet të grupacioneve politike. Akademia nuk është kujdestare për gjithçka dhe fajtorë për çdo gjë!

Funksionimi i institucionit tonë është specifik, prandaj vështirë dhe kuptohet puna e tij. Perceptimet e gabuara nga jashtë dhe prejudikimet ndaj Akademisë vështirë ndryshohen në klimën e përgjithshme të interesave të ndryshme të individëve të frustruar, të grupeve dhe qarqeve të ndryshme të shoqërisë, përfshirë dhe shoqërinë civile. Nuk ka dyshim se këtu mbisundojnë në radhë të parë mosinformimi (sepse nuk donë të informohen), por edhe nihilizmi dhe dashakeqësia ndaj Akademisë. Pasqyrimet e tilla i ndryshojmë vetëm me punë, por edhe me një lloj propagande në favor të punës sonë.

Akademia me ligj është institucion këshillues dhe sugjerues për zhvillimin e shkencës e të artit dhe për zhvillimet tjera me interes të përgjithshëm për Kosovën, por ajo për dekada shumë pak ose aspak nuk është konsultuar për çështje të rëndësishme për vendin. As për universitetet e reja (6 sa janë bërë), as për gjendjen në UP – 4 rektorë janë gjallë në Akademi, asnjë bisedë as me ta! Megjithatë, Akademia nuk ka qëndruar anash ndaj zhvillimeve në shkencë, në krijimtari dhe në shoqëri: Këshillin Kombëtar të Shkencës e kanë udhëhequr njerëzit e Akademisë: dokumenti është bërë para disa viteve, por nuk e ka implementuar askush nga qeveritarët, as dikasteri përkatës!

Me iniciativat e veta Akademia është prononcuar për atë që ka qenë e informuar dhe ka dhënë opinionet e saj për çështje me interes të përgjithshëm përmes organizimit të tryezave dhe konferencave shkencore, botimit të studimeve, prononcimeve për çështje

serioze të zhvillimeve në shoqëri (si p. sh. për statusin politiko-juridik të Kosovës, për bisedat e Vjenës 2005-2007, për Veriun e vendit, për Kushtetutën, për Luginën e Preshevës, për Planin e Ahtisarit, për decentralizimin dhe rikomponimin e ri territorial të Kosovës, pastaj për trashëgiminë kulturore, për Regjistrimin e popullsisë, për bisedat e Brukselit 2013-2016, për Universitetin e Prishtinës etj.

Për hyrjen e Kosovës në UNESCO i ka informuar me të dhëna dhe argumente të gjitha vendet anëtare dhe të gjitha akademitë e botës; letra jonë ka hyrë në agjendën e Bordit Ekzekutiv të UNESCO-s. SANU-së, që e kundërshtoi hyrjen tonë në UNESCO, askush nuk i ka dhënë përgjigje si Akademia jonë; këtë e di ish-ambasadori ynë në Paris, prof. Kullashi, që ka punuar ditë e natë për këtë çështje. Brenda mundësive financiare dhe kadrovike, Akademia po zhvillon një bashkëpunim të frytshëm shkencor dhe artistik rajonal, evropian dhe ndërkombëtar, duke afirmuar edhe Kosovën dhe kulturën shqiptare në rajon, në Evropë dhe në botë; ajo ka marrëveshje aktive bashkëpunimi me shumë akademi në rajon dhe në Evropë.

Dëshiroj të nënvizoj faktin se me rastin e pranimit të anëtarëve të rinj kurrë nuk ka pasur presion nga askush, mendoj nga udhëheqës, nga politikanë – votoje këtë apo mos e voto këtë apo atë, siç ndodhë në shumë institucione tjera. Pa dyshim që do të kishte pasur presione po t'i kishte pranuar Akademia, por ajo nuk i ka pranuar kurrë – Vetë jemi sovran. Autonomia dhe pavarësia janë një ndër pasuritë më të mëdha që kemi; jemi e vetmja oazë institucionale e pavarur në Kosovë. Gjithkund politika, partitë, grupet e interesit përpiqen të ndikojnë në zgjedhje të niveleve të ndryshme: në Akademi jo, në asnjë mënyrë – Më herët ka pasur përpjekje për ndërhyrje në autonominë dhe individualitetin e Akademisë përmes një Ligji antiakademi dhe antikulturë, por arritëm ta zbrapsim atë. Prandaj, me votimin që bëmë dhe rezultatin që doli në zgjedhjet e fundit e ngritëm imazhin në nivelin çfarë i takon një themelate, siç është Akademia.

Në votime erdhën të gjithë anëtarët e Akademisë, të rregullt dhe korrespondentë – që rrallë ndodhë. Sikur të gjithë e parandjenjë një përgjegjësi – se duhet marrë pjesë në seancën zgjedhore për ta hedhur votën e tyre. Ishte vullnet i anëtarëve se ke do ta votonin, por prezenca e tyre në proces tregoi shkallë të lartë të ndërgjegjes ndaj institucionit dhe kandidatëve.

Të nderuara kolege dhe të nderuar kolegë,

Ju nuk vini në një mjedis të panjohur; gati të gjithë në forma të ndryshme keni bashkëpunuar edhe më parë me Akademinë në projekte, në botime të veçanta, në revista, në tryeza e debate shkencore dhe artistike, por ajo që e bën të ndjeheni mirë është fakti se vini nga bota akademike, nëpër të cilën kanë kaluar gati të gjithë këta anëtarë këtu, përfshirë edhe ata të cilët nuk janë në mesin tonë. Përveç disa kandidatëve që kanë ardhur nga institutet shkencore dhe bota letrare e artistike, të gjithë të tjerët kanë ardhur nga Universiteti i Prishtinës.

Anëtarë të rinj, edhe njëherë urime dhe suksese!

Ju faleminderit!